SV skal bli et ja-parti!

Taler
Inga Marte Thorkildsen

Dato
10 mars 2012

Sted
Lillestrøm

Omstendigheter
SVs ekstraordinære landsmøte

Faren min, leder av Nei til EU, satte nok kaffen i halsen da dette budskapet lyste fra forsida i Klassekampen. Men arbeidsprogramkomiteen mener alvor, selv om vi ikke vil gå så langt som å si ja til nei til EU, bare for å vise at vi ønsker forandring.

I SV brenner vi veldig mye. For miljø, for bolig til alle, for en bedre rusomsorg, for asylbarna, for likelønn og heltid, for fred og nedrustning, for større tillit til lokalsamfunnene, for trygge oppvekstvilkår, for jernbane og buss og sykkel, og for små forskjeller mellom folk!

SV har en lang historie for å si ja, men forbindes ofte med nei. Vi forbindes for ofte med moralisme og strenge pekefingre. Det vil vi gjøre noe med. I tillegg skal vi breie oss mer ut, ta skikkelig tak i det folk er mest opptatt av i hverdagen sin, utover skole og barnehager. SV skal bli et naturlig valg for dem som er opptatt av at eldre mennesker fortjener god omsorg og et meningsfylt liv. Vi skal bli et naturlig valg for folk som er opptatt arbeidsplassene der de bor og for dem som jobber i private bedrifter.

Men selv om vi skal breie oss ut, så skal SV fortsatt være opptatt av miljø og av barn og unge. Vi har fått mye pepper for at vi er et barnehageparti og det har smitta over på enkelte av oss. Men mitt budskap er: Vær stolte av å være opptatt av barna! Barna fortjener et parti som er glødende engasjert i deres liv - selv om de ikke har stemmerett.

SVs glødende engasjement for barn har gitt tusenvis av barn en bedre barndom og tusenvis av familier en enklere hverdag. Kvinner har fått større økonomisk selvstendighet og økonomien har fått bein å gå på. På kvinnedagen 8. mars fikk

vi høre statsministeren snakke om at kvinnenes yrkesdeltakelse har en verdi tilsvarende oljefondet. I tradisjonelle økonomikretser sitter disse perspektivene langt inne. Men med gjelds - og ulikhetskrisen i Europa, har flere åpna øya. OECD priser nå Norge for barnehagene våre og for at vi gjør det mulig å kombinere familieliv med arbeidsdeltakelse, i motsetning til det som er strategien i EU nå: Der kutter de i alt som får kvinner til å tenke tanken på å få unger.

I de fleste land må kvinner velge mellom barn og egen arbeidsinntekt. Mange har det sånn som det venneparet jeg hadde besøk av rett før jul. Med en sønn på to måneder hadde de for lengst startet på jobben med å intervjue dagmammaer, for om en måned var det slutt: Da ville fødselspermisjonen, mors permisjon, være oppbrukt. Fars permisjon var et fremmedord. Sånt oppmuntrer ikke til uaktsomhet på soverommet. I Italia er det praktisk talt tørkesesong.

I Norge er det motsatt: Vi får barn som aldri før. SVs - og Kristins - standhaftige barnehagesatsing har gitt frihet til norske familier på en måte som høyresida bare kan drømme om. Permisjonsordningene gir frihet til både kvinner og menn. Og i år går det mannsdominerte Fellesforbundet inn i lønnsforhandlinger med krav om fulle rettigheter ved barselpermisjon i private bedrifter, det er flott, rørende og viser at verden går framover!

Nå er det vår - og ikke minst deres - tur til å finne fram til de gode ideene. Kanskje er det Vibeke i Sogn eller Hiam i Larvik som foreslår det som gjør at velgerne strømmer til SV igjen. Kanskje kan vi lage en så spennende prosess at folk vil syns det er interessant å bruke tid på vårt parti. Prosessen er like viktig som resultatet: Det er
mange som ikke vet hvordan de skal påvirke SV i en situasjon hvor SV har alle tiders mulighet til å påvirke Norge. Dette skal vi gjøre noe med. Men nå skal vi hjem og snu kjerringa, som Jørn Jamtfall sa etter Rosenborgs bortetap mot Bayern München.

Framover skal vi ha mange åpne debatter hvor vi inviterer med folk fra utsida av partiet. Komiteen skal reise rundt i landet. Vi skal vurdere uravstemming om dissenser, gi forslagsrett til organisasjoner og sørge for mest mulig debatt fram mot det neste landsmøtet. Og så skal vi blinke ut tre hovedsaker partiet skal gå til valg på.

En av dem bør handle om miljø.

"Sometimes a generation needs to be great. You can be that great generation! " Ordene tilhører Nelson Mandela. Jeg låner dem nå fordi det er nettopp det vi må når vi skal bevise at vi evner å ta ansvar for kommende generasjoners trygghet og livsgrunnlag. Deler av jorda kan bli ulevelig innen barna til ledertrioen i SV statistisk sett har funnet fram rullatoren. Det er som alltid de fattigste som vil rammes hardest - men alle - også vi i rike nord - vil merke det. Tørke, flyktningestrømmer og ekstremvær. Nye konflikter om land og om vann.

Vår generasjon politikere har et stort ansvar. SV er klare på hva vi vil gjøre. Der Ap snakker om generasjonskontrakten og mener handlingsregelen, så sier vi i SV: Neste generasjon fortjener politikere som jobber for at vi overlater denne jorda i bedre stand enn vi fikk den fra våre foreldre!

Når SV skal samle oppslutning om en solidarisk miljøpolitikk, må vi spre entusiasme. Vi må slå hull på myter ved SV, som at vi egentlig ikke er opptatt av folks arbeidsplasser, bare framtidas arbeidsplasser. At vi syns det er umoralsk å jobbe med olje. At vi ønsker å legge ned norsk industri.

Alt dette er feil. Til de som tror at vi gråter i avmakt hver gang vi ser en oljeplattform, vil jeg si: Plattformene viser hva menneskene er i stand til å gjøre. Kan menneskene klare dette, så kan vi klare det meste!

Den danske klimakommisæren, Connie Hedegaard, har sagt at en klimavennlig politikk ikke handler om deindustrialisering, men om reindustrialisering. Europeisk industri er opptatt av å gjennomføre klimatiltak innenlands, i kvotepliktig sektor. De ønsker å være med på det nye teknologiske spranget, og ikke overlate det til alle andre. SV vil at norsk industri skal være med på det som nå skjer. Norge har lang erfaring. Vi har, gjennom miljøkrav og samarbeid, fått en industri som er helt i front på mange områder. Denne historien skal vi lære av.

Klimameldinga kan gi vår regjering nye muligheter. Høyre kritiserer oss for ikke å være nok opptatt av forskning, innovasjon og hva vi skal leve av etter olja. Vi som tar buss og tog jevnlig vet hvor sterkt folkekravet er blitt for en skikkelig opprustning av kollektivtransporten. Folk i distriktene vil ha en sterkere satsing

på bioenergi i alle former. Ap-folk elsker rør og betong og vil sikre norsk industri. SV kan bygge bro mellom fagbevegelsen og miljøbevegelsen. Begge har lang tradisjon for å vise solidaritet med kommende generasjoner. Da kan jeg ikke forstå hvorfor vi ikke skal klare å finne fram til hverandre i denne saken!

Den andre store utfordringen handler om sosial likhet og slaget står i arbeidslivet. Den største trusselen mot likhetssamfunnet kommer fra EU gjennom angrep på fagbevegelsen og arbeidsmiljøloven. Sosial dumping er allerede en realitet. Det foregår i mange bransjer og vil bre om seg hvis vi ikke får på plass alle de virkemidlene vi kan for å beskytte arbeidstakernes rettigheter. Arbeidsledigheten i EU er enorm. Mange vil krysse grensene, mange vil være utsatt for utnytting. Spesielt sårbare vil de være i bransjer der organiseringsgraden er lav og der bruken av vikarbyråer er omfattende.

Siden 1990-tallet har bruken av vikarbyråer eksplodert i Norge. Mens de hadde en samla omsetning på 1,3 milliarder kroner i 1993, var den økt til over 21 milliarder i 2007. Resultatet er at mange får lavere pensjoner, en mer utrygg hverdag og færre rettigheter. Når færre er fagorganiserte blir det vanskeligere å kreve sin rett, vanskeligere å stå sammen. Over hele Europa og i USA har organisasjonsgraden sunket. Dette har gått hånd i hånd med økende sosial ulikhet.

SV er partiet som tør å stå oppreist for vanlige folks rettigheter, også når det blåser fra EU. Vi sier ja til trygghet for jobb og hjem. Ja til et arbeidsliv som ikke utnytter folk, men som tar vare på de ansatte. Vi sier ja til et arbeidsliv som gir plass også til dem som ikke kan yte hundre prosent. Vi skal ha flere faste stillinger, mer heltid, mer satsing på kompetanse og utdanning gjennom hele livsløpet. Vi vil at folk - ikke minst - kvinnfolk - skal kunne forsørge seg selv og ha trygghet for at de kan betale regninga i neste måned. De som snakker om frihet, kan forsøke seg som midlertidig ansatt. Frihet er å vite at du har arbeid, når du skal jobbe og hva du skal tjene. Ingen har frihet hvis de ikke samtidig har trygghet og makt over egne liv.

I arbeidsprogramkomiteen har vi psykiater Trond Orre fra Nordfjord. Han tok oss med storm sist helg da han fortalte hvordan man kan tenke annerledes i det psykiske helsevernet. Det å stå fire uker i kø for å få hjelp, når du befinner deg i helvetes forgård, er faktisk fullstendig uakseptabelt. Trond sier at det er fullt mulig å avikle ventelistene hvis vi tør å tenke annerledes. Han har vært med på

det selv. Hos ham gir de mer intensiv hjelp før sykdom utvikler seg til å bli vanskelig å helbrede. Dermed kan de gi flere mennesker hjelp fordi de gir mye hjelp raskt over kortere tid i stedet for litt hjelp seint over altfor lang tid.

God helse handler først og fremst om mennesker. Men det handler også om teknologi. Teknologi kan brukes for å fornye og demokratisere offentlig sektor. Brukt riktig kan vi bidra til å gi pasienter og pårørende økt verdighet og mer makt over egne liv. Vi kan få bedre tilgjengelighet og kvalitet, bedre pasientsikkerhet - men også problemer mer personvern, hvis den brukes feil. Vi vil utforske hvordan teknologi kan gi hjelpetrengende mennesker tilstrekkelig trygghet til at de kan bo hjemme så lenge de vil og avlaste kvinnene i trøste og bære-yrkene så de kan holde lenger og få bedre tid til hver enkelt. Vi vil se på hvordan velferdsteknologi kan bidra til innovasjon og næringsutvikling for private bedrifter. Dansk SF har jobba masse med dette og vi har et eget prosjekt i stortingsgruppa som er inspirert av danskenes plan for 75 000 nye jobber i privat sektor, med utgangspunkt i innovasjon som blant annet drives fram av bevisst, offentlig etterspørselspolitikk.

Børge Ytterstad fra Harstad, professor, kirurg, SVer og mangeårig aktivist i WHO, har i mange år jobba med humor og statistikk for å gjøre lokalsamfunnene tryggere. Helsevesenet behandler nesten 500 000 ulykkesskader årlig. Kostnadene er bortimot 25 milliarder, 1300 blir uføretrygda. Ulykker er dødsårsak nr 1 for aldersgruppa 1-44 år. Forebygging handler i stor grad om noe så enkelt som kommunikasjon, analyser, samhandling og samarbeid på tvers. Om å spørre hvorfor ting skjer, når og med hvem.

I Harstad spurte de seg allerede for mange år siden hvorfor de fikk så mange brannskadde unger inn for alvorlige og vanskelige operasjoner. Det viste seg at familiene mangla komfyrvern og ungene, 1 - 2 - 3 - og 4-åringer, fikk lett tak i panner og gryter med ting som sto og kokte. Med helsestasjonenes hjelp nådde de alle de aktuelle familiene. I dag er dette nesten ikke et problem lenger. Fordi de ikke tok fram pekefingeren og moraliserte over dårlige foreldre som ikke passer på ungene sine. I stedet begynte de å samarbeide.

Det enkle er ofte det beste, sies det. Det er helt sant. Men det koker også ned til menneskesyn og verdier.

Sosialmedisiner Per Fugelli intervjuet en gang 80 personer om helse. "Hvis du skal velge ett helseråd som du skal gi til barnet ditt, hva vil du velge?" spurte de. Svarene var verken moraliserende eller bedreviterske, men de lød omtrent slik: "Vær deg selv. Stol på hvem du er".

Av Norges nesten fem millioner innbyggere, er det veldig få perfekte mennesker. De fleste er litt skeive og skakke, og de lever etter Bård Vegars visdomsord om å tillate litt slark. De aller fleste kjenner noen som har et rusproblem, psykiske problemer eller andre problemer som er forbundet med skam. Å fjerne tabuer og løfte skammen av folks skuldre, er en viktig politisk oppgave, fordi det er så mange som går og skammer seg så mye at de blir syke av det.

Det er blitt sagt en gang at det lureste en kan gjøre for å unngå å bli ufør er å bli professor. Sjansen for å ende opp som ufør i Norge er mange ganger større for en med grunnskole enn for en med høyere utdanning. Sjansen for at en mann dør i ung alder er større jo mindre inntekten hans er. Vi vil at samfunnet skal fremme helse. Det gjøres ikke gjennom moralisme og fy-fy, men ved å bli et rausere samfunn der ulike mennesker får likere muligheter fordi vi deler på godene.

Per Fugelli sier at vi må utvide slagordet skape for å dele til å gjelde mer enn penger. Vi bør skape og dele frihet og verdighet på en rettferdig måte.

Med det nye programmet skal vi både skape og dele. Vi skal gjøre SV til et mer bejaende, positivt, inkluderende og fristende parti for det breie lag av folket. Barnehagereformen blei pønska ut av landsmøtedelegat Inger-Lise Skog Hansen i det herrens år 1999, da magen var diger og fortvilelsen stor over mangelen på tilbud til norske unger. Nå er det deres tur til å finne fram til de sakene og de verdibudskapene som kan gjenreise SV det partiet vi egentlig er så stolte av.

Kilde
www.sv.no

Emneoversigt
Landsmøtetale, Partipolitikk

URI
https://www.virksommeord.no/tale/sv-skal-bli-et-ja-parti